

Wstęp

Działania w zakresie budowania podstaw społeczeństwa informacyjnego powinny opierać się na zapewnieniu szerokiego dostępu do infrastruktury telekomunikacyjnej oraz umożliwić szeroko rozumianą interaktywność porozumiewania się na odległość w wielu sferach życia społecznego i gospodarczego. W społeczeństwie informacyjnym zarządzanie informacją, jej jakość oraz szybkość przepływu są zasadniczymi czynnikami konkurencyjności, zarówno w zakresie produkcji dóbr rzeczowych, jak i przy świadczeniu usług. Dla wielu przedsiębiorstw turystycznych istotą społeczeństwa informacyjnego jest oparcie części lub całości swojego funkcjonowania na wykorzystywaniu infrastruktur telekomunikacyjnej i informatycznej oraz na usługach z nimi związanych. Członkowie społeczeństwa informacyjnego będą postrzegać podmioty gospodarki turystycznej poprzez usługi telekomunikacyjne zastosowane w procesie sprzedaży. Usługi te są dla klientów sposobem na interaktywną komunikację przy odbiorze komunikatów informacyjnych oraz w zakresie procesu dostępności do usług turystycznych. Dla lokalnych władz samorządowych i dla podmiotów turystycznych swoistym czynnikiem produkcji staje się informacja o lokalnym produkcie turystycznym, zwłaszcza jej jakość, w tym szybkość przepływu w kanale komunikacyjnym.

Potrzeba informacji turystycznej występuje na wszystkich etapach konsumpcji produktu turystycznego. Powstaje już w momencie konstruowania i uściślenia planów wyjazdowych, przygotowań do konkretnej podróży, podczas samej podróży, wypoczynku w miejscu docelowym, aż do momentu powrotu do stałego miejsca zamieszkania. Zaspokojenie tej potrzeby bardzo często warunkuje podjęcie podróży turystycznej.

Informacja staje się coraz ważniejszym elementem, a czasami wręcz wyznacznikiem gospodarki turystycznej. Powszechnie zwraca się uwagę na zalety komputerowych systemów informacji turystycznej, wypukla się potrzebę rozbudowy

ośrodków informacji turystycznej, docenia się rolę Internetu, jednak zarządzanie informacją w turystyce wciąż nie jest efektywne. Informacja funkcjonuje bowiem w wielu systemach jednocześnie, jest powielana, niespójna, a czasami nawet różna (zdezaktualizowana), co przyczynia się do podrożenia funkcjonowania, a w efekcie obniżenia efektywności systemów informacyjnych.

Współczesna gospodarka turystyczna to system powiązań zarówno między jej podmiotami realizującymi na rynku funkcje komercyjne (przedsiębiorcy turystyczni), jak i organizacjami *non profit* (samorządy terytorialne oraz organizacje i stowarzyszenia branżowe). Informacja turystyczna jest właśnie tym obszarem gospodarki turystycznej, w którym więź funkcjonalna między tymi dwoma grupami podmiotów jest szczególnie istotna dla skutecznego świadczenia jej usług.

Ważnym aspektem przeprowadzonych badań jest ocena układu modelowego przepływu informacji turystycznej oraz funkcjonowania systemu informacji turystycznej na poziomie lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb podmiotów samorządu lokalnego, branży turystycznej oraz turystów. Zwrócono także uwagę na budowę i rozwijanie więzi informacyjnych w ramach wdrażania koncepcji społeczeństwa informacyjnego.

Współczesny produkt turystyczny zaczyna i kończy się informacją, a sama informacja staje się nie tylko przedmiotem pracy współczesnych przedsiębiorstw turystycznych, lecz także najważniejszym czynnikiem produkcji, stanowiącym o efektywności funkcjonowania lokalnych gospodarek turystycznych. Inicjatorem, organizatorem oraz jednym z podstawowych beneficjentów funkcjonowania systemu informacji turystycznej na poziomie lokalnym powinny być gminy oraz specjalnie do tego celu powołane organizacje turystyczne. Poszczególne samorządy gminne powinny przejąć rolę lokalnego menedżera turystyki. Ich zadaniem byłoby tworzenie podstaw właściwej polityki turystycznej oraz odpowiedniej platformy współpracy z branżą turystyczną, która jest odpowiedzialna za tworzenie produktu turystycznego, a jednocześnie jest beneficjentem korzyści wynikającej z funkcjonowania systemu informacji turystycznej na poziomie lokalnym, zwłaszcza dzięki dostępowi do e-informacji.

W pracy przedstawiono wyniki badań, w których przyjęto następującą hipotezę badawczą: sprawne funkcjonowanie lokalnego systemu informacji turystycznej jest uzależnione od wypracowania właściwych mechanizmów współpracy samorządu lokalnego z bezpośrednio i pośrednio zaangażowaną w kreowanie lokalnego produktu turystycznego branżą turystyczną.

Badaniem zostały objęte poszczególne gminy (i uzupełniająco powiaty) województwa zachodniopomorskiego, z uwzględnieniem ich stopnia atrakcyjności turystycznej.

Przeprowadzona analiza (zarówno na podstawie badań pierwotnych, jak i wtórnych) pozwoliła na podjęcie próby sprecyzowania modelu funkcjonowania systemu informacji turystycznej na poziomie lokalnym jako platformy współpracy samorządu lokalnego i branży turystycznej.

Tworzenie i ujednolicanie procesów informacyjnych w turystyce, stosowanych przez podmioty branży turystycznej i podmioty samorządu terytorialnego, umożliwi

efektywne zarządzanie lokalną informacją turystyczną w województwie zachodniopomorskim (z możliwością aplikacji na pozostałe regiony).

Zasadniczym celem niniejszego opracowania jest wskazanie, że wykreowanie sprawnie funkcjonującego systemu informacji turystycznej wymaga aktywnej współpracy samorządu lokalnego z branżą turystyczną.

Dodatkowym celem opracowania jest zatem przybliżenie modelowej koncepcji współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego poziomu gminnego a podmiotami turystycznymi w zakresie gromadzenia, przetwarzania, przepływu i udostępniania informacji turystycznej.

Do celów szczegółowych należy zaś zaliczyć:

- ocenę założeń funkcjonowania lokalnych systemów informacji turystycznej w regionalnej gospodarce turystycznej na przykładzie województwa zachodniopomorskiego,
 - analizę wykorzystania systemów informacyjnych na lokalnym rynku turystycznym,
 - ocenę stopnia przygotowania samorządów gminnych i branży turystycznej do korzystania z nowoczesnych rozwiązań technicznych i technologicznych,
 - tworzenie podstaw i modelowych rozwiązań w zakresie właściwej polityki turystycznej na poziomie jednostek samorządu terytorialnego,
 - budowę układu modelowej współpracy jednostek samorządu terytorialnego z branżą turystyczną w ramach wykorzystania informacji turystycznej w rozwoju regionu w aspekcie społeczeństwa informacyjnego.

Funkcjonowanie lokalnego systemu informacji turystycznej w obszarze tworzonych i wdrażanych podwalin społeczeństwa informacyjnego w kontekście dostępnej krajowej i zagranicznej literatury przedmiotu, w szczególności z zakresu ekonomii i ekonomiki turystyki, jest zagadnieniem mało rozpoznany, a dorobek polskiego piśmiennictwa naukowego z tego zakresu jest niewielki. Dostępna literatura ma charakter teoretyczny, a badania empiryczne w tym zakresie są prowadzone w nielicznych ośrodkach naukowych. Opracowana w projekcie badawczym koncepcja współpracy samorządu lokalnego i branży turystycznej w tworzeniu systemu informacji turystycznej stanowi rozwiązanie teoretyczno-praktyczne dla podmiotów funkcjonujących na lokalnym rynku turystycznym oraz lokalnych władz samorządowych w zakresie kształtowania konkurencyjnego produktu turystycznego, którego podstawowym elementem jest dostępność do informacji turystycznej, szczególnie pod względem ilościowym, jakościowym i innowacyjnym.

Metodyka badań została oparta na: metodach demoskopijnych (badania pilotażowe i właściwe), matematyczno-statystycznych, metodach analizy porównawczej i krytycznej analizie krajowej i zagranicznej literatury przedmiotu z zakresu: ekonomii, zarządzania, samorządu terytorialnego i polityki regionalnej, ekonomiki turystyki, obsługi ruchu turystycznego, społeczeństwa informacyjnego i nowoczesnych technologii teleinformatycznych. Wykorzystano akty prawne regulujące zagadnienia funkcjonowania i kompetencji samorządu terytorialnego, gospodarki turystycznej oraz społeczeństwa informacyjnego. Ponadto posłużono się dostępnymi informa-